

Одеський національний університет імені І. І. Мечникова
Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
Кафедра світового господарства і міжнародних економічних відносин

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Проректор з науково-педагогічної роботи

Хмарський В. М.

_____ 2019 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ГЛОБАЛЬНІ СТРАТЕГІЇ СВІТОВОГО ЕКОНОМІЧНОГО
РОЗВИТКУ**

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти III освітній рівень

Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини
(код і назва спеціальності (тей))

Інститут/факультет Факультет міжнародних відносин, політології та соціології
(назва інституту, факультету)

2019 – 2020

Робоча програма складена на основі навчальної програми з дисципліни
«Глобальні стратегії світового економічного розвитку».

(назва навчальної дисципліни)

Розробник: Якубовський С. О., доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин ФМВПС ОНУ.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри світового господарства і міжнародних економічних відносин

Протокол № 1 від "28" серпня 2019 р.

Завідувач кафедри

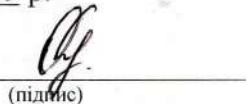
(підпис)

(С.О. Якубовський)
(прізвище та ініціали)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) економіко-правового факультету

Протокол № 1 від "04" вересня 2019 р.

Голова НМК

(підпис)

(О. Ю. Хорошилов)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри

Протокол № ___ від "___" _____ 20__ р.

Завідувач кафедри

(підпис)

(_____)
(прізвище та ініціали)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
		<i>денна форма навчання</i>
Загальна кількість: кредитів – 3	Галузь знань 29 – Міжнародні відносини (шифр і назва)	за вибором ВНЗ
годин – 90	Спеціальність 292 – Міжнародні економічні відносини (код і назва)	<i>Рік підготовки:</i> 2-й
залікових модулів – 2		<i>Семестр</i> 2-й
змістових модулів – 2		<i>Леції</i> 8 год.
<u>ІНДЗ*</u> – <u>Розвиток платіжного балансу однієї з країн за 2015-2019 роки</u> (вид завдання)	Спеціалізації: - <hr/> (назва)	<i>Практичні, семінарські</i> -
		<i>Лабораторні</i> -
	Рівень вищої освіти: третій (програма PhD)	<i>Самостійна робота</i> 82 год. у т.ч. ІНДЗ*: - 30 год.
		Форма підсумкового контролю: залік

* – за наявності

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни «Глобальні стратегії світового економічного розвитку» – вивчення теоретичних та прикладних аспектів розвитку міжнародної трудової міграції, науково-технічних та інтеграційних відносин, а також процесів глобалізації.

Завдання - охарактеризувати окремі форми МЄВ та процеси глобалізації; набуття навичок аналізу сучасного стану та можливостей використання закордонного досвіду в Україні; прищепити інтерес до вибраної спеціальності та показати зв'язок з іншими учбовими дисциплінами.

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних **компетентностей**:

а) загальних (ЗК): ЗК2 - Здатність до логічного, абстрактного, креативного, критичного мислення, аналізу та синтезу на основі логічних аргументів та перевірених фактів; ЗК3 - Уміння аналізувати та систематизувати інформацію з різних джерел, використовуючи інноваційні підходи та сучасні технології; ЗК5 - Уміння самостійно організовувати та здійснювати наукові дослідження, продукувати ідеї, визначати наукові проблеми, готувати наукові доповіді, здійснювати публічну апробацію результатів наукових досліджень.

б) фахових загальних (КФЗ): КФЗ1 - Вміння готувати публічні виступи з низки питань міжнародних економічних відносин; КФЗ4 - Вміння застосовувати кумулятивні знання в умовах розвитку нової економіки, виявлення закономірностей та тенденцій розвитку світового господарства; КФЗ5 - Наявність системного уявлення про структуру і тенденції розвитку світової економіки; знання принципів прийняття і реалізації економічних рішень на мікро- та макrorівнях; уміння використовувати економічну інформацію у професійній, виробничій діяльності і повсякденному житті.

в) спеціальних фахових (КФС): КФС1 - Здатність визначати економічні стратегії; КФС2 - Вміння прогнозувати тенденції розвитку глобальних ринків з урахуванням кон'юнктурних змін; КФС3 - Вміння здійснювати пошук економічної інформації; уміння проводити економічний, стратегічний аналіз та оцінку зовнішньоекономічної діяльності підприємств та держав в цілому; КФС5 - Здатність до моделювання ситуацій та поведінки суб'єктів ЗЕД в умовах нестійкості кон'юнктури на світових ринках, розробляти та обирати перспективні напрями діяльності та розвитку в умовах криз у світовому господарстві.

(Вказуються компетентності, елементи яких формуються, відповідно до стандартів вищої освіти й освітньої програми та їх коди)

Очікувані результати навчання. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен

знати: сучасні тенденції і проблеми МЄВ у сфері міжнародної трудової міграції, науково-технічних та інтеграційних відносин, а також процесів глобалізації.

вміти: описати рівень економічного розвитку країни, ідентифікувати модель розвитку; дістати необхідну інформацію щодо соціально-економічних показників країн світу і світової економіки в цілому.

1. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1.

МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА

Тема 1. Предмет і завдання курсу

Мета дисципліни. Завдання дисципліни. Предмет дисципліни. Методи оцінювання успішності студента. Розподіл балів, що присвоюються студентам. Зміст, вимоги та форма захисту учбового проекту для кожного студенту. Список та аналіз рекомендованої літератури та інших джерел.

Тема 2. Сучасна міжнародна економіка та національні інтереси

Основні риси сучасної міжнародної економічної системи. Національна економічна політика. Національні валютні системи. Урядове регулювання міжнародної торгівлі та інвестицій. Міжнародна мобільність продуктивних факторів.

Національні інтереси та міжнародна торгівля. Національні вигоди від міжнародної торгівлі. Внутрішня спеціалізація та міжрегіональна торгівля. Інтереси споживачів. Інтереси міжнародних компаній. Аргументи проти зовнішньої торгівлі.

Тема 3. Значення окремих форм МЕВ у сучасній світовій економіці

Суб'єкти МЕВ на макро- і мікрорівні. Значення окремих форм МЕВ у світовій економіці. Основні класифікації країн в міжнародній економіці. Особливості сучасного етапу розвитку МЕВ. Сутність глобалізації та її основні економічні прояви. Критика глобалізації з боку розвинених і країн, що розвиваються.

Тема 4. Сучасні проблеми міграції

Причини міжнародної міграції та основні наслідки для країн-експортерів та імпортерів трудових ресурсів. Види міжнародної міграції. Типи мігрантів за класифікацією МОП.

Особливості міжнародної міграції на сучасному етапі. Світові центри тяжіння міграційних потоків. Показники міграції.

Міграційна політика, інструменти. Наднаціональний рівень регулювання міграції. Україна в міграційних процесах. Роль грошових переказів мігрантів у розвитку національних економік.

Еволюція міжнародних трудових відносин в світлі змін соціальної структури суспільства.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТІ

Тема 5. Обумовленість інтеграційних процесів у 21 столітті

Еволюція інтеграційних процесів. Основні етапи міжнародної інтеграції. Економічна обґрунтованість економічної інтеграції. Переваги і недоліки. Умови і передумови економічної інтеграції. Показники інтенсивності розвитку економічної інтеграції. Стадії / етапи регіональної інтеграції. Приклади інтеграційних об'єднань.

Тема 6. Міжнародний рух капіталу: сутність та форми

Визначення платіжного балансу (ПБ) країни. Чому ПБ є важливим макроекономічним показником? Застосування даних ПБ в економічному аналізі. Які основні компоненти і принципи обліку поточного рахунку платіжного балансу? Які основні компоненти і принципи обліку фінансового рахунку платіжного балансу? Резервні активи: визначення та основні компоненти. Як резервні активи можуть бути використані для корекції диспропорцій платіжного балансу? Структура і динаміка золотовалютних резервів України. Інтерпретація дефіциту і профіциту платіжного балансу. Криза платіжного балансу. Проблема подвійного дефіциту (twin deficit). Основні макроекономічні чинники, що впливають на платіжний баланс. Методи державного регулювання платіжного балансу.

Тема 7. Глобальні дисбаланси у світовій валютній системі

Визначення валютного ринку. Розмір, основні торговельні майданчики світового валютного ринку, найбільш торгуються валюти. Функції та учасники валютного ринку. Класифікація валютних ринків: біржовий і позабіржовий. Приклади. Типи валютних операцій: спот, форвард, ф'ючерс, своп, опціон. Котирування валют: ціни bid / ask, спред. Пряма і зворотна валютна котирування. Крос курс. Конвертованість валют. Резервна валюта. Міжнародна (регіональна) валюта. Визначення валютного (обмінного) курсу. Подорожчання / здешевлення валюти.

Тема 8. Встановлення курсу валют в короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді

Валютна політика: девальвація, ревальвація. Валютні інтервенції. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Індекс Бігмака. Режими встановлення валютних курсів: плаваючий і фіксований валютний курс.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Кількість годин									
	Денна форма					Заочна форма				
	Усього	у тому числі				Усього	у тому числі			
		го	л	п/с	лаб		ср	го	л	п/с
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Змістовий модуль 1. МІЖНАРОДНІ ЕКОНОМІЧНІ ВІДНОСИНИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ СВІТОВОГО ГОСПОДАРСТВА										
Тема 1. Предмет і завдання курсу	6	2			4					
Тема 2. Сучасна міжнародна економіка та національні інтереси	6	2			4					
Тема 3. Значення окремих форм МЕВ у сучасній світовій економіці	8	2			6					
Тема 4. Сучасні проблеми міграції	10	2			8					
Разом за змістовим модулем 1	30	8			22					
Змістовий модуль 2. СУЧАСНИЙ СТАН ФІНАНСОВОЇ ІНТЕГРАЦІЇ У СВІТІ										
Тема 5. Обумовленість інтеграційних процесів у 21 столітті	4				4					
Тема 8. Міжнародний рух капіталу: сутність та форми	10				10					
Тема 7. Глобальні дисбаланси у світовій валютній системі	8				8					
Тема 8. Встановлення курсу валют в	8				8					

короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді										
Разом за змістовим модулем 2	30				30					
ІНДЗ*	30				30					
Усього годин	90	20	10		82					

* – за наявності

5. Теми семінарських занять – неіае

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми / види завдань	Кількість годин
1	Предмет і завдання курсу	4
2	Сучасна міжнародна економіка та національні інтереси	4
3	Значення окремих форм МЕВ у сучасній світовій економіці	6
4	Сучасні проблеми міграції	8
5	Обумовленість інтеграційних процесів у 21 столітті	4
6	Міжнародний рух капіталу: сутність та форми	10
7	Глобальні дисбаланси у світовій валютній системі	8
8	Встановлення курсу валют в короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді	8
	Разом	30

До самостійної роботи відноситься: [1] – підготовка до лекцій, практичних, семінарських, лабораторних занять; [2] – написання рефератів, есе.

7. Індивідуальне навчально-дослідне завдання

На основі необхідних вихідних даних, кожний студент самостійно аналізує структуру та динаміку фінансового рахунку однієї з країн за 2015-2019 роки. Результат виконання завдання оформляється за технічними вимогами курсової роботи, обсяг завдання – від 10 до 15 сторінок. Оцінка за завдання виставляється під час його захисту студентом, який проводиться в кінці аудиторного заняття та в часи консультацій викладача на кафедрі. Максимальна кількість балів за ІНДЗ – до 40 балів у складі загальної підсумкової оцінки за семестр.

8. Методи навчання

Лекції, розв'язування задач, вправ, обговорення проблемних питань, виконання творчих завдань, виконання самостійних завдань, конспектування, складання і захист ІНДЗ.

9. Методи контролю

Поточне оцінювання усних відповідей та письмових завдань, завдань, що виносяться на самостійне опрацювання, оцінювання ІНДЗ; підсумковий письмовий тест після кожного змістовного модуля.

10. Питання для підсумкового контролю

1. Суб'єкти МЕВ на макро- і мікрорівні.
 2. Значення окремих форм МЕВ у світовій економіці.
 3. Основні класифікації країн в міжнародній економіці.
 4. Особливості сучасного етапу розвитку МЕВ.
 5. Сутність глобалізації та її основні економічні прояви. Критика глобалізації з боку розвинених і країн, що розвиваються.
 6. Причини міжнародної міграції та основні наслідки для країн-експортерів та імпортерів трудових ресурсів.
 7. Види міжнародної міграції. Типи мігрантів за класифікацією МОП.
 8. Особливості міжнародної міграції на сучасному етапі.
 9. Світові центри тяжіння міграційних потоків. Показники міграції.
 10. Міграційна політика, інструменти. Наднаціональний рівень регулювання міграції.
 11. Україна в міграційних процесах.
 12. Роль грошових переказів мігрантів у розвитку національних економік.
 13. Еволюція міжнародних трудових відносин в світлі змін соціальної структури суспільства.
 14. Еволюція інтеграційних процесів. Основні етапи міжнародної інтеграції.
 15. Економічна обґрунтованість економічної інтеграції. Переваги і недоліки.
 16. Умови і передумови економічної інтеграції.
 17. Показники інтенсивності розвитку економічної інтеграції.
 18. Стадії / етапи регіональної інтеграції. Приклади інтеграційних об'єднань.
 19. Міжнародний рух капіталу: сутність та форми.
 20. Визначення платіжного балансу (ПБ) країни. Чому ПБ є важливим макроекономічним показником?
- Застосування даних ПБ в економічному аналізі.
21. Які основні компоненти і принципи обліку поточного рахунку платіжного балансу?
 22. Які основні компоненти і принципи обліку фінансового рахунку платіжного балансу?
 23. Резервні активи: визначення та основні компоненти. Як резервні активи можуть бути використані для корекції диспропорцій платіжного балансу? Структура і динаміка золотовалютних резервів України.
 24. Інтерпретація дефіциту і профіциту платіжного балансу. Криза платіжного балансу. Проблема подвійного дефіциту (twin deficit).
 25. Основні макроекономічні чинники, що впливають на платіжний баланс.
 26. Методи державного регулювання платіжного балансу.
 27. Глобальні дисбаланси у світовій економіці.

28. Визначення валютного ринку. Розмір, основні торговельні майданчики світового валютного ринку, найбільш торгуються валюти. Функції та учасники валютного ринку.
29. Класифікація валютних ринків: біржовий і позабіржовий. Приклади.
30. Типи валютних операцій: спот, форвард, ф'ючерс, своп, опціон.
31. Котирування валют: ціни bid / ask, спред. Пряма і зворотна валютна котирування. Крос курс.
32. Конвертованість валют. Резервна валюта. Міжнародна (регіональна) валюта.
33. Визначення валютного (обмінного) курсу. Подорожчання / здешевлення валюти.
34. Встановлення курсу валют в короткостроковому періоді і в довгостроковому періоді.
35. Валютна політика: девальвація, ревальвація. Валютні інтервенції.
36. Номінальний валютний курс. Реальний валютний курс. Паритет купівельної спроможності. Індекс Бігмака.
37. Режими встановлення валютних курсів: плаваючий і фіксований валютний курс.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточний контроль								Модульний контроль		ІНДЗ	іспит	Сума балів
Змістовий модуль №1				Змістовий модуль № 2				Змістовий модуль №1	Змістовий модуль № 2			
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8					
2	2	2	2	2	2	2	2	16	16	40	12	100

T1, T2 ... T8 – теми змістових модулів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
		для заліку
90 – 100	A	зараховано
85-89	B	
75-84	C	
70-74	D	
60-69	E	
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

12. Методичне забезпечення

1. Комплекс навчально-методичного забезпечення.
2. Рекомендована література.
3. Електронні інформаційні ресурси.
4. Ілюстративні матеріали.

13. Рекомендована література

Основна

1. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; канд. екон. наук, Т. А. Родіонова; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2018. - 172 с.
2. J.H. Boyd, G. De Nicolo, T. Rodionova, 2019, Banking Crises and Crisis Dating: Disentangling Shocks and Policy Responses // Journal of Financial Stability – Volume 41.- P.45-54. Available at:
<https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S1572308919301603?via%3Dihub>
3. S. Yakubovskiy, T. Rodionova, T. Derkach Impact of Foreign Investment Income on External Positions of Emerging Market Economies - Transition Studies Review, Vol 26, No 1 (2019).- P. 71-81.
<http://transitionacademiapress.org/jtsr/article/view/241>
4. Міжнародні економічні відносини: навчальний посібник; за ред. д-ра екон. наук, прф. С. О. Якубовського, канд. екон. наук, доц. Ю. О. Ніколаєва ; Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечникова. - Одеса : ОНУ, 2015. - 304 с.
5. Якубовський С.О., Цевух Ю.О. Міжнародна міграція робочої сили як чинник економічного розвитку країн: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2017. - 274 с.
6. Якубовський С.О., Журавльов О.В. Трансформація економічних систем країн Вишеградської групи: Монографія. - Одеса. Одеський національний університет імені І.І. Мечникова, 2016. - 172 с.
7. Вступ до спеціальності «Міжнародні економічні відносини»: навчальний посібник / А.П. Голіков, Н.А. Казакова. – Х.: ХНУ імені В.Н. Каразіна, 2016.- 116 с.
8. Довгаль О. А. Інноваційна економіка : навчальний посібник / О. А. Довгаль, Г. В. Довгаль. –Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 156 с.
9. Матюшенко І. Ю. Перспективи розвитку конвергентних технологій у країнах світу й Україні для вирішення глобальних проблем: монографія. Харків: ФОП Лібуркіна Л. М., 2017. 448 с.
10. Міжнародні економічні відносини: підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 602 с.
11. Світова економіка : підручник / За редакцією А. П. Голікова, О. А. Довгаль. – Х. : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2015. – 349 с.

Додаткова

12. Derenko V., Rodionova T. Competitiveness of the Central and Eastern European countries, in particular Visegrad group // Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 40, С. 11-17.
13. Родіонова Т. А., Янко Є. О. Аналіз стійкості банківських систем країн Вишеградської групи та України // Науковий вісник Ужгородського національного університету.- Вип 22 (3). - 2018.- С.132-139.
14. Родіонова Т.А., Пятков А.М. Огляд діяльності державних підприємств в Україні та шляхи покращення ефективності їх діяльності // Причорноморські економічні студії. 2019. Випуск 40, С. 51-56.

15. Rodionova T. A., Yanko Y. O. Fundamentals of Banking Stability // Вісник ОНУ імені І.І. Мечникова. Серія Економіка - Том 23, Вип. 4 (69). - 2018.- С.16-21.
16. Rodionova T., Kyfak A., Manchenko K. Comparative Analysis of Financial-Economic Indicators and External Sector Dynamics of Poland and the Czech Republic // Науковий вісник Ужгородського національного університету.- Вип 23 (1). - 2019.- С.152-156.
17. Варналій З.С., Сизоненко В.О. Основи підприємницької діяльності: Підручник / З.С. Варналій, В.О. Сизоненко. – К.: Знання України, 2017. – 404 с.
18. Герасимчук З.В., Горбач Л.М. Міжнародні економічні відносини: Навчальний посібник. – Луцьк: Надстир'я, 2016. – 328 с.
19. Економічна теорія: Політекономія: Підручник / За ред. В.Д. Базилевича. – К.: Знання-Прес, 2017. – 581 с.
20. Козик В.В., Панкова Л.А., Даниленко Н.Б. Міжнародні економічні відносини: Навч. посіб. – К.: Знання-Прес, 2017. – 406 с.
21. Колосов А. Особливості іноземного інвестування в Україні. // Бізнес-інформ.– 2017. – № 11.
22. Основы цифровой экономики: учебное пособие / коллектив авторов; под ред. М.И. Столбова, Е.А. Бренделевой. — М.: Издательский дом «Научная библиотека», 2018. — 238 с.

Електронні інформаційні ресурси

23. Asian Development Bank. Country Data. 2019. <http://www.adb.org/>.
24. International Monetary Fund. International Financial Statistics. Yearbook. Washington, 2019.
25. Ukraine. Balance of Payments Statistics. National Bank of Ukraine. 2019. <http://www.bank.gov.ua/>.
26. Державна служба статистики в Україні <http://www.ukrstat.gov.ua>